

Sosiaali- ja terveysministeriölle
Viite: VN/32389/2023

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta

Arene kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jolla ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettua lakia sekä Lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia. Kyseessä on ammattikorkeakoulujen kannalta merkittävä lakikokonaisuus, sillä esitys vaikuttaa ammattikorkeakouluista valmistuvien sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten asemaan, opiskelijoiden mahdollisuuksiin toimia tilapäisesti ammattihenkilötehtävissä, kielitaitovaatimuksiin, työnjakoon, harjoitteluihin, jatkuvaan oppimiseen sekä ammattikorkeakoulujen alueellisiin koulutus- ja kehittämisvastuisiin.

Asiakas- ja potilasturvallisuuden vahvistaminen, ammattihenkilöitä koskevan sääntelyn yhdenmukaistaminen, työnjaon joustavoittaminen ja hallinnollisen taakan tarkoituksenmukainen keventäminen ovat perusteltuja tavoitteita. On kuitenkin varmistettava, ettei uudistus siirrä ammattikorkeakouluille uusia koulutus-, ohjaus-, arviointi- tai kehittämisvastuita ilman selkeää tehtävänjakoa ja riittävää resursointia.

Lausunnon ydinkohdat:

- Ammattikorkeakouluihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitava erikseen. Uudistus voi lisätä opetussuunnitelmatyötä, kielikoulutusta, opiskelijaohjausta, harjoittelujen koordinointia, jatkuvaa oppimista ja hallinnollista työtä.
- Kielitaitovaatimusten vahvistaminen on perusteltua, mutta toimeenpano edellyttää kansallista ja rahoitettua ammatillisen suomen ja ruotsin kielipolkua sekä selkeää vastuunjako ammattikorkeakoulujen, työnantajien ja valvontaviranomaisen välillä.
- Englanninkielisten ja kielituettujen tutkintojen opiskelijoille on turvattava ennakoitavat työllistymispolut. Tutkinon opetuskieli ei saa johtaa tilanteeseen, jossa muodollinen pätevyys ei tosiasiassa johda työelämään Suomessa.
- Opiskelijoiden tilapäinen toimiminen ammattihenkilötehtävissä edellyttää valtakunnallisia soveltamisohjeita. Työnantajan vastuu tehtävistä, perehdytyksestä, ohjauksesta, valvonnasta, palkkauksesta ja asiakas- sekä potilasturvallisuudesta on kirjattava selkeästi.
- Työnjaon joustavoittamisen tulee olla osaamisperustaista. Henkilöstöpula tai taloudelliset säästöt eivät saa johtaa osaamisvaatimusten, koulutustason tai ammattioikeuksien madaltamiseen, ja kelpoisuustulkintojen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia.
- Uudistuksen toimeenpano edellyttää resursoitua jatkuvan oppimisen sekä tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja opetustoiminnan kokonaisuutta. Ammattikorkeakoulujen rooli kielikoulutuksessa, pätevyitysmispoluissa, harjoittelujen kehittämisessä ja täydennyskoulutuksessa tulee tunnistaa.

Lausunnon tiivistelmä

Lakiesityksen tavoitteet ovat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kannalta perusteltuja. Asiakas- ja potilasturvallisuuden vahvistaminen, sääntelyn yhdenmukaistaminen, työnjaon joustavoittaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen tukevat palvelujärjestelmän kehittämistä, jos toimeenpano perustuu koulutuksella hankittuun osaamiseen, selkeään vastuunjakoon ja riittävään resursointiin.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta esityksen keskeinen puute on vaikutusarvioinnin kapeus. Muutokset voivat lisätä opetussuunnitelmatyötä, kielikoulutuksen tarvetta, opiskelijoiden ohjausta, harjoittelujen koordinoitua, jatkuvan oppimisen toteutusta ja hallinnollista työtä. Näitä vaikutuksia ei tule pitää kustannusneutraaleina.

Toimeenpano edellyttää kansallista ja rahoitettua ammatillisen suomen ja ruotsin kielipolkua, valtakunnallisia soveltamishojeita opiskelijoiden tilapäiseen toimimiseen, osaamisperustaisia kelpoisuustulkintoja, harjoittelujen turvaamista sekä selkeää työnjakoa ammattikorkeakoulujen, työnantajien ja valvontaviranomaisen välillä.

Kielitaitovaatimusten vahvistaminen edellyttää kansallista kielipolkua

Kielitaitovaatimusten vahvistaminen on asiakas- ja potilasturvallisuuden, lääkehoidon turvallisuuden, dokumentoinnin, moniammatillisen yhteistyön, vuorovaikutuksen sekä asiakkaiden ja potilaiden kielellisten oikeuksien kannalta perusteltua. Sosiaali- ja terveydenhuollossa ammatillinen suomen tai ruotsin kielen taito on osa ammattitaitoa.

Sääntelyn toimeenpanossa vastuunjaon tulee olla selkeä. Ammattikorkeakoulut vastaavat tutkintoon sisältyvästä kieli- ja viestintäosaamisesta sekä opetussuunnitelman mukaisesta osaamisen arvioinnista. Työnantajan vastuulla tulee olla työtehtävässä tarvittavan kielitaidon määrittely, perehdytys, työpaikalla tapahtuvan kielen oppimisen tuki ja tehtäväkohtaisen osaamisen varmistaminen. Ammattioikeuksiin ja valvontaan liittyvä arviointi kuuluu toimivaltaiselle viranomaiselle.

Erityinen huoli koskee englanninkielisiä ja kielituetta sosiaali- ja terveysalan tutkintoja. Jos opiskelija suorittaa säänneltyyn ammattiin johtavan tutkinnon englanniksi, mutta ei saavuta tutkinnon aikana työelämän edellyttämää ammatillista suomen tai ruotsin taitoa, työllistyminen Suomeen voi viivästyä tai estyä. Tämä on sekä opiskelijan että korkeakoulun kannalta ennakoitavuus- ja yhdenvertaisuuskysymys.

TOKASA-mallin¹ kaltaiset toiminnallisesti kaksikieliset koulutukset sekä SIMHE-toiminta² osoittavat, että ammattikorkeakouluissa on kehitetty ratkaisuja kansainvälisten opiskelijoiden ja maahan muuttaneiden osaajien koulutus- ja työelämäpolkujen vahvistamiseen. Näitä ratkaisuja ei tule jättää hankeperusteisiksi tai yksittäisten korkeakoulujen resurssien varaan. Tarvitaan pysyvä kansallinen ratkaisu, jossa ammatillinen suomi ja ruotsi, harjoittelujen kielituki, työnantajien perehdytys, työpaikkakielen oppiminen ja valmistumisen jälkeinen täydentävä koulutus muodostavat ennakoitavan kokonaisuuden.

Kansallisessa mallissa tulee huomioida sekä suomen- että ruotsinkieliset palvelutarpeet. Ruotsinkielisten palvelujen saatavuus ja kaksikielisten alueiden tarpeet eivät saa jäädä suomenkielisen kielipolun varjoon. Myös suomenkielisissä tutkinnoissa opiskelevat, lisätukea tarvitsevat opiskelijat on huomioitava.

¹ **TOKASA-malli** tarkoittaa toiminnallisesti kaksikielistä sairaanhoitajakoulutusta, jossa opetus tapahtuu suomeksi ja englanniksi ja jossa tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa valmistuessaan sairaanhoitajan ammatinharjoittamisen edellyttämän suomen kielen taidon.

² **SIMHE-toiminta** tarkoittaa korkeakoulujen palveluja, joilla tuetaan korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien ja kansainvälisten osaajien korkeakouluopintoihin pääsyä, opintojen etenemistä, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista sekä työllistymistä suomalaisille työmarkkinoille.

Ammattioikeuksiin puuttumisen tulee olla oikeasuhtaista ja yhdenmukaista

Asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä palvelujärjestelmän luotettavuuden kannalta on perusteltua, että Lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus arvioida ammattioikeuteen puuttumista myös vakavien ammattitoiminnan ulkopuolella tehtyjen rikosten tai toisessa EU- tai ETA-valtiossa tehdyn ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella.

Sääntelyn tulee kuitenkin olla täsmällistä, oikeasuhtaista ja yksilölliseen harkintaan perustuvaa. Ammattioikeuteen puuttuminen ei saa olla automaattinen seuraus, vaan arvioinnissa tulee tarkastella rikoksen tai ulkomaisen päätöksen yhteyttä ammattitoimintaan, asiakkaiden ja potilaiden turvallisuuteen, ammattihenkilöltä edellytettävään luottamukseen sekä ammattihenkilön oikeusturvaan.

Jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että kansalliset arviointiperusteet ovat selkeät ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset.

Sosiaalihuollon työnjakoa tulee kehittää osaamisperustaisesti

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilösääntelyn yhdenmukaistaminen sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden mahdollisuus toimia toistensa tehtävissä voivat tukea toimivampaa tehtävärakennetta. Sosionomi- ja geronomien ja kuntoutuksen ohjaajien korkeakoulutettu osaaminen on keskeinen osa sosiaalihuollon palvelujärjestelmää ja sen täysimääräinen hyödyntäminen on tärkeää palvelujen saatavuuden, vaikuttavuuden ja laadun kannalta.

Työnjaon joustavoittaminen ei saa johtaa osaamisvaatimusten madaltamiseen. Henkilöstöpula tai taloudelliset säästöt eivät voi olla peruste sille, että tehtäviä siirretään henkilöille ilman riittävää koulutusta, osaamista, perehdytystä ja ohjausta. Joustavuuden tulee perustua koulutuksella hankittuun osaamiseen, tehtävän vaativuuteen ja asiakas- sekä potilasturvallisuuden varmistamiseen.

Sosiaali- ja terveysalan työnantajilla on tällä hetkellä vaihtelevia tulkintoja ammatillisista kelpoisuusvaatimuksista, ja eroja on myös hyvinvointialueiden välillä. Tulkintaerot koskevat erityisesti sosiaalialan moniammatillisia työryhmiä ja tehtäviä, jotka eivät kuulu ammattisuojan piiriin. Kelpoisuusvaatimusten tulkinta ei saa perustua tarpeettoman kapeasti muodolliseen koulutustaustaan tai vanhentuneisiin koulutuslaluokituksiin, vaan tehtävän tosiasiallisiin osaamisvaatimuksiin.

Tehtävien, jotka eivät ole ammattisuojan piirissä, tulee olla mahdollisia myös muille kuin sosiaalialan tutkinnon suorittaneille silloin, kun henkilöllä on tehtävän edellyttämä tosiasiallinen osaaminen. Esimerkiksi yhteisöpedagogien ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tuottama osaaminen tulee tunnistaa niissä sosiaalialan tehtävissä, joissa tehtävä ei edellytä ammattisuojaattua pätevyyttä mutta joissa yhteisöpedagoginen osaaminen vastaa työn sisältöä.

Sosiaalihuollon tehtävärakenteen kehittämisessä tulee tunnistaa myös sosionomiopiskelijoiden mahdollisuudet profiloida osaamistaan ja siirtyä tarvittaessa sosiaalityön opintoihin. Tämä ei tarkoita sosiaalityöntekijöille säädettyjen vaativien viranomais- ja päätöstehtävien hämärtämistä, vaan selkeitä jatkokoulutuksia, täydentäviä opintoja ja kansallisesti ymmärrettäviä osaamiskuvauksia. Myös työnantajille tulee viestiä nykyistä selkeämmin, millaista osaamista eri tutkintotasot ja tutkinnot tuottavat.

Opiskelijoiden tilapäinen toimiminen edellyttää selkeitä vastuuta ja ohjeita

Esityksen tavoite selkeyttää opiskelijoiden mahdollisuutta toimia tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön tehtävissä on perusteltu. Opiskelijoiden työelämäkiinnittymistä tukevat ratkaisut voivat vahvistaa siirtymää koulutuksesta työelämään ja parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuutta.

Tilapäinen toimiminen ei kuitenkaan saa muodostua pysyväksi keinoksi paikata henkilöstöpulaa. Sen tulee perustua opintojen riittävään etenemiseen, tehtävän edellyttämään osaamiseen, työnantajan vastuuseen, asianmukaiseen ohjaukseen ja asiakas- sekä potilasturvallisuuden varmistamiseen.

Pelkkä opintopistemäärä ei riitä tehtäväkelpoisuuden arvioinnin perusteeksi. Työnantajan tulee varmistaa, että opiskelija on suorittanut juuri ne tutkintoon kuuluvat opintokokonaisuudet, jotka ovat tehtävän kannalta välttämättömiä. Tilapäisen toimimisen kesto, seuranta ja päättymisen on määriteltävä selkeästi myös tilanteissa, joissa opinnot eivät etene, opiskelija eroaa koulutuksesta tai opiskeluoikeus päättyy.

Tilapäiset ammattihenkilötehtävät on erotettava harjoittelusta. Harjoittelu on tutkintoon kuuluva pedagogisesti ohjattu oppimisjakso. Tilapäinen toimiminen ammattihenkilötehtävissä on työnantajan johtamaa työtä, jonka tulee lähtökohtaisesti olla palkallista ja jossa työnantajan vastuu tehtävästä, perehdytyksestä, ohjauksesta, valvonnasta, palkkauksesta ja työturvallisuudesta on selkeä.

Valtakunnallisissa soveltamisohjeissa tulee määritellä opintojen etenemisen todentaminen, tehtävän kannalta välttämättömät opintokokonaisuudet, työnantajan vastuut, ohjauksen vähimmäistaso, opiskelijan käyttämä nimike, tilapäisen toimimisen enimmäiskesto sekä tilanteet, joissa tilapäisen toimimisen edellytykset lakkaavat. Terveystieteiden opiskelijoiden tilapäistä toimimista koskevat käytännöt ovat olleet sosiaalihuoltoa vakiintuneempia, joten erityistä huomiota tulee kiinnittää sosiaalihuollon opiskelijoita, tehtävärakenteita ja työnantajan seurantavastuuta koskevien soveltamisohjeiden selkeyteen.

Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden sääntelyn tulee olla selkeää

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta on kuitenkin tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva sääntely on valtakunnallisesti selkeää, työnantajille ymmärrettävää ja asiakas- sekä potilasturvallisuutta tukevaa. Jos nimikesuojattuja ammattihenkilöitä koskevaa sääntelyä yhdenmukaistetaan, tulee varmistaa, ettei muutos heikennä työnantajien, palveluntuottajien tai asiakkaiden mahdollisuutta varmistua henkilön osaamisesta ja ammattinimikkeen käytön perusteista.

Tutkintojen tunnustamisen tulee perustua tosiasialliseen osaamiseen

Selkeämpi prosessi toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettujen tutkinnon vertailuun ja tunnustamiseen on perusteltu. Se voi vahvistaa hakijoiden oikeusturvaa, viranomaismenettelyn ennakoitavuutta ja kansainvälisten osaajien pääsyä suomalaisille työmarkkinoille.

Toimeenpanossa tulee varmistaa, että tutkinnon tunnustaminen perustuu hakijan tosiasialliseen osaamiseen, koulutuksen sisältöön, mahdolliseen työkokemukseen, ammatilliseen harjoitteluun, kielitaitoon sekä suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristön tuntemukseen. Ammattipätevyyden tunnustaminen ei saa johtaa osaamisvaatimusten madaltamiseen suhteessa Suomessa koulutettuihin ammattihenkilöihin.

Ammattikorkeakouluilla voi olla merkittävä rooli täydentävien opintojen, pätevytyspolkujen, ammatillisen kielikoulutuksen ja jatkuvan oppimisen toteuttajana. Tämä rooli tulee tunnistaa ja resursoida.

Rajatun lääkkeenmääräämisen sujuvoittaminen ei saa heikentää osaamisen varmistamista

Sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden lupaprosessin sujuvoittaminen on perusteltua, jos koulutus, osaaminen ja tehtävän edellyttämät valmiudet voidaan luotettavasti todentaa. Hallinnollisen taakan vähentäminen ei saa heikentää potilasturvallisuutta, työnantajan vastuuta tai lääkkeenmääräämiseen liittyvän osaamisen varmistamista.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta rajatun lääkkeenmäärittämisen koulutus ja siihen liittyvä täydentävä osaaminen ovat osa jatkuvan oppimisen kokonaisuutta. Uudistuksen toimeenpanossa tulee tunnistaa ammattikorkeakoulujen rooli täydennyskoulutuksen ja osaamisen kehittämisen toteuttajana.

Työnantajalla tulee säilyä selkeä vastuu sairaanhoitajan tehtäväkuvan, perehdytyksen, osaamisen käytännön varmistamisen ja lääkkeenmäärittämisen asianmukaisen toteutuksen järjestämisestä.

Hallinnollista taakkaa voidaan keventää oikeusturvaa heikentämättä

Hallinnollisen taakan keventäminen on hyväksyttävä tavoite, jos se ei heikennä asiakas- ja potilasturvallisuutta, valvonnan laatua tai asianosaisten oikeusturvaa. Jos valvontalautakunnan tehtäviä vähennetään, tulee varmistaa, että viranomaisessa säilyy riittävä asiantuntemus ja selkeät kriteerit niiden asioiden ratkaisemiseen, jotka eivät enää edellytä lautakuntakäsittelyä.

Tiedonsaantioikeuksien tulee olla täsmällisiä ja oikeasuhtaisia

Lupa- ja valvontaviraston toimintaedellytysten ja tiedonsaantioikeuksien vahvistaminen on asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta perusteltua. Samalla sääntelyn tulee olla täsmällistä, oikeasuhtaista ja ennakoitavaa.

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeuksia koskevassa sääntelyssä tulee määritellä selvästi, mitä tietoja viranomaisella on oikeus saada, missä tilanteissa tietoja voidaan pyytää sekä miten tietojen käyttöä, käsittelyä ja säilyttämistä rajataan. Täsmällinen sääntely vahvistaa oikeusvarmuutta ja turvaa henkilötietojen suojan sekä perustuslain 10 §:n turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan.

Valvonnan tehokkuuden kannalta on tärkeää, että viranomaisella on mahdollisuus saada valvontatehtävän kannalta välttämättömät tiedot riippumatta siitä, työskenteleekö ammattihenkilö suoraan palveluntuottajan palveluksessa vai henkilöstöpalveluyrityksen kautta. Samalla tulee varmistaa, ettei ammattikorkeakouluille muodostu epävirallista valvontatehtävää opiskelijoiden kielitaidon, soveltuvuuden tai työtehtäväkohtaisen osaamisen arvioinnissa.

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on vastata koulutuksen laadusta, opetussuunnitelmista, tutkinnon osaamistavoitteista ja opintosuoritusten arvioinnista. Työnantaja vastaa työtehtäväkohtaisesta osaamisen ja kielitaidon arvioinnista, perehdytyksestä, ohjauksesta, valvonnasta ja työtehtävän turvallisesta järjestämisestä. Lupa- ja valvontavirasto vastaa ammattioikeuksiin ja valvontaan liittyvästä viranomaisarvioinnista.

Vaikutusarviointia on täydennettävä ammattikorkeakoulujen näkökulmasta

Esitystä tulee täydentää ammattikorkeakouluihin kohdistuvalla vaikutusarvioinnilla. Arvioinnissa tulee käsitellä ainakin koulutusvastuita, opetussuunnitelmatyötä, kielikoulutusta, opiskelijaohjausta, harjoittelujen järjestämistä, kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä, jatkuvaa oppimista, hallinnollista työtä, alueellisia eroja sekä vaikutuksia hyvinvointialueiden, yritysten ja työllisyysalueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää harjoitteluihin. Kielitaitovaatimusten vahvistaminen ja opiskelijoiden tilapäisen toimimisen sääntely voivat lisätä harjoittelupaikkojen ja harjoitteluohjauksen kuormitusta erityisesti englanninkielisissä ja kielituetuissa tutkinnoissa. Palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien vastuu riittävistä, laadukkaista ja yhdenvertaisesti saatavilla olevista harjoitteluympäristöistä tulee tunnistaa.

Vaikutusarvioinnissa tulee lisäksi tarkastella muutosten yhteisvaikutuksia asiakas- ja potilasturvallisuuteen, henkilöstön saatavuuteen, ammattihenkilöiden oikeusturvaan, virkavastuuseen ja palvelujen laatuun.

Hallinnollisen taakan purkaminen, työnjaon joustavoittaminen, valvonnan vahvistaminen ja ammattioikeuden saamisen edellytysten täsmentäminen voivat toimeenpanosta riippuen vaikuttaa keskenään eri suuntiin.

Uudistus tarvitsee tuekseen rahoitetun toimeenpano-ohjelman

Lakimuutos lisää täydentävän osaamisen tarvetta. Tarpeita syntyy muun muassa ammatillisen suomen ja ruotsin kielen vahvistamiseen, ulkomailla koulutettujen osaajien pätevöitymispolkuihin, rajattuun lääkkeenmäärittämiseen, sosiaalihuollon työnjaon muutoksiin, ohjaajakoulutukseen, kieli- ja kulttuuritietoiseen harjoitteluohjaukseen sekä sote-ammattilaisten erikoistuvaan osaamiseen.

Ammattikorkeakouluilla on osaamista ja ketteryyttä täydennyskoulutuksen ja jatkuvan oppimisen toteuttamiseen. Tätä roolia ei tunnisteta lakiesityksessä riittävästi. Uudistuksen toimeenpanoon tulee liittää rahoitettu kehittämisohjelma, jossa ammattikorkeakoulut, hyvinvointialueet, yksityiset palveluntuottajat, yritykset ja työllisyysalueet voivat kehittää uusia kieli-, harjoittelu-, ohjaus-, täydennyskoulutus- ja työnjakomalleja. Lisäksi tarvitaan tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja opetustoiminnan rahoitusta sekä lainsäädännön kokeilumahdollisuuksia uusien pedagogisten ratkaisujen kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi.

Toimeenpano tulee kytkeä Hyvän työn ohjelman tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuuden turvaaminen ei ratkea vain sääntelyä muuttamalla, vaan edellyttää pitkäjänteisiä kumppanuuksia, ennakointia ja alueellisia ratkaisuja. Kielen ja kulttuurin osaavat ammattilaiset ovat tärkeitä myös yritysten kasvun, palvelujen tuottavuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta.

Sote-ammattihenkilölainsäädännön uudistus onnistuu vain, jos se vahvistaa koulutuksella hankitun osaamisen tarkoituksenmukaista käyttöä, tukee asiakas- ja potilasturvallisuutta, turvaa ammattihenkilöiden oikeusturvan ja rakentaa opiskelijoille ennakoitavat, kielellisesti tuetut ja työelämään johtavat polut. Joustavuus ei saa tarkoittaa osaamisvaatimusten madaltamista, vaan ammattikorkeakouluista valmistuvien asiantuntijoiden osaamisen parempaa hyödyntämistä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Jari Multisilta	Anna Välimaa
puheenjohtaja	va. toiminnanjohtaja